

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้ ครอบคลุมสาระสำคัญคือ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินพัฒนาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 4,342 คน และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1,631 คน ที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้ จากทั้งสิ้นจำนวน 1,631 ศูนย์ ซึ่งสามารถแบ่งตามขนาดได้ ศูนย์ที่มีขนาดใหญ่ จำนวน 173 ศูนย์ ศูนย์ที่มีขนาดกลาง จำนวน 332 ศูนย์ และศูนย์ที่มีขนาดเล็ก จำนวน 1,126 ศูนย์ รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น 1,631 ศูนย์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 904 คน และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 31 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 935 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาล แบบสัมภาษณ์การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาล และแบบบันทึกการสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามจากผู้ดูแลเด็กที่เป็นฉบับสมบูรณ์คืนมา 868 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.02 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสำรวจจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 31 ศูนย์ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจโดยการสรุปรวบรวม เรียบเรียง แยกคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอข้อมูลทั้งหมดในรูปของการบรรยายตามประเด็นต่างๆ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จากการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลเด็ก

ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี นับถือศาสนาพุทธ ใช้ภาษาไทยกลางในการสอน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป

1.2 ข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 31-40 ปี นับถือศาสนาพุทธ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในตำแหน่ง 1-10 ปี

1.3 ข้อมูลทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชน ทำการเปิดรับเด็กอายุต่ำกว่า 3-4 ปี เป็นศูนย์ขนาดเล็ก แต่ละศูนย์มีห้องเรียนทั้งหมด 2 ห้อง เปิดทำการสอนระดับชั้นอนุบาล 1 มีจำนวนเด็กชายน้อยกว่าเด็กหญิง มากกว่าครึ่งมีผู้ดูแลเด็กทั้งหมด 2 คนต่อหนึ่งศูนย์ ส่วนใหญ่ผู้ดูแลเด็กทำการสอน 1 คนต่อหนึ่งห้อง และมีแม่ครัว ที่ปรึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ คณะกรรมการของศูนย์และหัวหน้าส่วนกองการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล และศูนย์ทั้งหมดบริหารโดยองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 2 สภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้ จากการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจ

2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผู้ดูแลเด็กมีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ไว้ใช้ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และได้รับประโยชน์จากหลักสูตรฯในเรื่องความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเด็กแต่ละช่วงวัย ผู้ดูแลเด็กใช้หลักสูตรฯประกอบกรจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เตรียมการสอนโดยศึกษาเอกสาร หนังสือต่างๆเกี่ยวกับเรื่องที่สอน มีการเลือกเนื้อหาเพื่อบรรจุในแผนการจัดประสบการณ์โดยคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของเด็ก ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม

พัฒนาการทางด้านร่างกาย คือ กิจกรรมเข้าจังหวะ กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์-จิตใจ คือ กิจกรรมการร้องเพลง กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม คือ กิจกรรมการเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น และกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา คือ กิจกรรมการเล่นิทาน

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนเพื่อต้องการให้เด็กได้รู้จักเพื่อนๆ รู้จักการใช้ชีวิตประจำวัน รู้จักการเข้าสังคม ต้องการให้เด็กได้ปรับตัว และสร้างความคุ้นเคยกับการมาโรงเรียน ส่วนใหญ่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระบุว่าใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย (อายุ 3-5 ปี) ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากผู้ดูแลเด็ก หัวหน้าศูนย์ทุกศูนย์นำหลักสูตรที่ใช้มาปรับให้เข้ากับอายุของเด็ก และนำมาบูรณาการให้เข้ากับชุมชนและท้องถิ่นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่ สาเหตุที่เลือกใช้หลักสูตรดังกล่าว เพราะเห็นว่าเป็นหลักสูตรแกนกลางที่จัดทำขึ้นสำหรับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลโดยเฉพาะ มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ตรงตามความต้องการและวัยของเด็ก หัวหน้าศูนย์ส่วนใหญ่มีนโยบายและเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนเพื่อต้องการให้เด็กได้รู้จักช่วยเหลือตัวเอง เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข กล่าวคือ กล่าวแสดงออก และมีความภาคภูมิใจในตัวเอง การสนับสนุนผู้ดูแลเด็กในการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะมีประชุมผู้ดูแลเด็กก่อนเปิดและเปิดภาคเรียนเพื่อวางแผนและเตรียมความพร้อมต่างๆ สำหรับการเปิดภาคเรียนใหม่ โดยจะให้ผู้ดูแลเด็กเขียนแผนการจัดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ให้กับผู้ดูแลเด็กที่ไม่มีประสบการณ์โดยตรง

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการจัดมุมประสบการณ์ โดยจัดมุมประสบการณ์ในลักษณะของมุมหนังสือ มุมประสบการณ์ที่ปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง คือ มุมบทบาทสมมติ พื้นที่ในการเรียนรู้ นอกห้องเรียนที่ใช้งานบ่อย คือ สนามเด็กเล่น

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย มีความพร้อมของอาคารสถานที่ และต้องการให้สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีการจัดตกแต่งบรรยากาศให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนในการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนจากเจ้าอาวาสวัด คณะกรรมการศูนย์ ผู้นำหมู่บ้าน ผู้ปกครองเด็ก และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนส่วนใหญ่หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กจะช่วยกันจัด

ตกแต่งห้องเรียนเองโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่น่าสนใจ มีความหมายต่อเด็ก และสอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน

การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนจากการสำรวจ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่มีบริเวณที่จัดเป็นสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนามเฉพาะเด็กวัยอนุบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกศูนย์มีการจัดห้องเรียนชั้นอนุบาลไว้ชั้นล่างสุดของอาคารหรือแยกเป็นเอกเทศ และมีความปลอดภัย มีห้องพยาบาลซึ่งภายในมีอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล ด้วยาสามัญประจำบ้าน เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น ห้องครัวมีการป้องกันแมลง ฝุ่นละออง สิ่งปฏิกูลต่างๆ พื้นห้องครัวเป็นพื้นเรียบ ทำความสะอาดง่ายและไม่ลื่น และมีห้องน้ำและอ่างล้างหน้าอยู่ใกล้ห้องเรียน มีความสะอาด และมีแสงสว่างเพียงพอ พื้นห้องน้ำสะอาด ปูด้วยวัสดุที่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

จากการบันทึกการสำรวจเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยพบในการสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีแหล่งการเรียนรู้ มีบริเวณที่จัดเป็นสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนามเป็นพื้นดิน เครื่องเล่นสนามมีจำนวนเพียงพอ เหมาะสม และอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี อาคารเรียนส่วนใหญ่เป็นอาคารอเนกประสงค์ชั้นเดียว ไม่มีบริเวณสำหรับเด็กได้ทำกิจกรรมนอกห้อง ส่วนใหญ่ไม่มีห้องพยาบาลที่แยกเป็นสัดส่วน ห้องครัวถูกแยกออกเป็นสัดส่วนมีการป้องกันแมลง ฝุ่นละออง และสิ่งปฏิกูลต่างๆ มีพื้นที่สำหรับเด็กนั่งรับประทานอาหาร มีแสงสว่างเพียงพอ การระบายอากาศดี และห้องน้ำส่วนใหญ่มีขนาดไม่เหมาะสม ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก และไม่มีการแยกกระหว่างห้องน้ำผู้ใหญ่กับห้องน้ำเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนจากการสำรวจ ศูนย์ทุกศูนย์มีพื้นห้องเรียนที่สะอาด ใช้วัสดุปูพื้นที่มีความปลอดภัย และจัดตกแต่งห้องเรียนด้วยป้ายนิเทศ และผลงานเด็ก

จากการบันทึกการสำรวจเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยพบในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีจำนวนหน้าต่างน้อยมาก ทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก และมีแสงสว่างไม่เพียงพอสำหรับการทำกิจกรรมของเด็ก พื้นที่ในห้องเรียนส่วนใหญ่คับแคบไม่สามารถแบ่งพื้นที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นสัดส่วน ห้องเรียนจัดตกแต่งด้วยป้ายนิเทศและภาพโปสเตอร์อย่างถาวรไม่มีการปรับเปลี่ยนตามเรื่องที่สอน และส่วนใหญ่ไม่มีการจัดมุมประสบการณ์ที่หลากหลาย

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

ผู้ดูแลเด็กมีวิธีการจัดหาสื่อ-อุปกรณ์ประกอบการจัดประสบการณ์โดยจัดทำสื่อร่วมกับเด็กและเพื่อนครู มีหลักในการเลือกสื่อ คือ หาง่ายในท้องถิ่น และประหยัด ในการจัดกิจกรรมจะใช้สื่อการสอนที่ผลิตขึ้นเอง โดยผู้ดูแลเด็กใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง เมื่อสื่อ-อุปกรณ์ชำรุดจะซ่อมแซมด้วยตนเอง/กับเพื่อนครู

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเรื่องสื่อการเรียนการสอน หัวหน้าศูนย์ส่วนใหญ่ได้รับสื่อการเรียนการสอนจากการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้จากเงินรายหัวของเด็กแต่ละคน โดยเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะให้หัวหน้าศูนย์เขียนเสนอว่าทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องการสื่อการเรียนการสอนประเภทใด และเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้จัดซื้อสื่อการเรียนการสอนนั้นให้ สื่อการเรียนการสอนบางอย่างผู้ดูแลเด็กจะเป็นผู้ผลิตขึ้นเอง หรือได้รับบริจาคจากผู้ปกครองเด็ก และจากโรงเรียนต่างๆที่อยู่ใกล้กับศูนย์ การจัดสรรสื่อการเรียนการสอนในการใช้งาน หัวหน้าศูนย์มีการแบ่งสื่อในแต่ละห้องโดยจะดูจากจำนวนเด็ก

2.4 ด้านการประเมินพัฒนาการ

ผู้ดูแลเด็กประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กโดยการสังเกต มีหลักในการประเมินพัฒนาการ คือ ประเมินให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและการจัดประสบการณ์ ระยะเวลาในการประเมินพัฒนาการ คือ ประเมินสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เอกสารที่ผู้ดูแลเด็กใช้ประเมินพัฒนาการ คือ แบบบันทึกพฤติกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบโดยการพูดคุยกับผู้ปกครองในตอนเช้า/เย็นขณะที่มารับส่งเด็ก ผลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการในแต่ละภาคเรียนผู้ดูแลเด็กจะรายงานให้ผู้ปกครองเด็กทราบ

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการประเมินพัฒนาการ หัวหน้าศูนย์ส่วนใหญ่ระบุว่า การประเมินพัฒนาการใช้การสังเกตพฤติกรรม แฟ้มสะสมผลงาน และแบบบันทึกพัฒนาการเด็ก ซึ่งสาเหตุที่เลือกเพราะมีความสะดวก ไม่สิ้นเปลืองเวลา และได้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริง ในการรายงานผลการประเมินพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองทราบในแต่ละภาคเรียน หัวหน้าศูนย์ส่วนใหญ่ ใช้การพูดคุยกับผู้ปกครองในตอนเช้า/เย็น รายงานโดยใช้สมุดประจำตัวเด็ก จดหมายข่าว แฟ้มสะสมผลงาน และการประชุมผู้ปกครองในช่วงเปิดเทอมเทอมละ 1 ครั้ง และนำผลที่ได้จากการประเมินรายงานให้ผู้ปกครองเด็กทราบ นำมาปรับปรุงการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเด็ก และเพื่อทราบพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้ จากการตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

3.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผู้ดูแลเด็กต้องการให้แก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วนเกี่ยวกับ สถานการณ์การเป็นลูกจ้าง ไม่ใช่ข้าราชการของตน

จากการตอบแบบสอบถาม ผู้ดูแลเด็กได้กล่าวถึงปัญหาว่าส่วนใหญ่ขาด ประสบการณ์และความรู้ที่จะนำมาถ่ายทอดให้กับเด็ก และไม่คอยได้รับการสนับสนุนทางด้าน

ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร ผู้ดูแลเด็กจึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กน้อยมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และแปลกใหม่ นอกจากนี้สัดส่วนของผู้ดูแลเด็กกับจำนวนเด็กยังไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร

3.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีปัญหาที่ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วนในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ ความพร้อมของอาคารสถานที่

จากการตอบแบบสอบถาม ผู้ดูแลเด็กได้กล่าวถึงปัญหาว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนอาคารเอนกประสงค์ของหมู่บ้าน รอบๆบริเวณศูนย์ไม่มีพื้นที่สำหรับจัดเป็นสนามเด็กเล่น เด็กๆจึงไม่สามารถเล่นและทำกิจกรรมกลางแจ้งได้ มีการนำเครื่องเล่นสนามมาไว้ภายในห้องเรียนทำให้พื้นที่ภายในห้องเรียนมีความคับแคบต่อการทำกิจกรรมกลุ่ม ห้องน้ำ-ห้องส้วมมีขนาดไม่เหมาะสมและเพียงพอกับเด็ก

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์ได้กล่าวถึงปัญหาว่า ส่วนใหญ่ขาดงบประมาณในการจัดสร้างอาคารเรียนและบริเวณศูนย์ที่ถูกต้องตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีความคับแคบ ทำให้เด็กไม่สามารถทำกิจกรรมต่างๆได้สะดวก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่มีรั้วรอบขอบชิด ไม่มีพื้นที่ที่แสดงบริเวณศูนย์ชัดเจน ภายในห้องเรียนหนึ่งห้องจะถูกแบ่งออกเป็นห้องย่อยๆโดยการนำตู้หรือโต๊ะมาแบ่งออกเป็นหนึ่งห้อง

3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

ผู้ดูแลเด็กพบปัญหาเกี่ยวกับสื่อ-อุปกรณ์ คือ ขาดงบประมาณในการซื้อสื่อที่ ต้องการ (กรณีสื่อสิ้นเปลือง)

จากการตอบแบบสอบถาม ผู้ดูแลเด็กได้กล่าวถึงปัญหาว่าสื่อการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก บางชนิดชำรุดเสียหาย บางชนิดมีขนาดใหญ่ และขนาดเล็กเกินไป สื่อไม่มีความหลากหลาย และผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์ได้กล่าวถึงปัญหาว่าสื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดซื้อมาให้ไม่ตรงตามพัฒนาการของเด็ก สื่อบางชนิดมีขนาดใหญ่ และบางมีขนาดเล็กเกินไป ไม่ดึงดูดความสนใจของเด็ก และจำนวนสื่อไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก จนบางครั้งหัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กต้องออกเงินของตัวเองในการจัดซื้อสื่อที่เป็นกระดาษ และวัสดุสิ้นเปลือง

3.4 ด้านการประเมินพัฒนาการ

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหา คือ ขาดเทคนิคในการประเมินเด็กอย่างเป็นระบบ และขาดเครื่องมือ-อุปกรณ์ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

จากการตอบแบบสอบถาม ผู้ดูแลเด็กได้กล่าวถึงปัญหาว่าเด็กมีจำนวนมากเกินไป ทำให้ผู้ดูแลเด็กไม่สามารถประเมินพัฒนาการได้อย่างทั่วถึง และขาดเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสม

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์ได้กล่าวถึงปัญหาว่า ขาดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็กที่หลากหลายและเป็นแนวทางเดียวกัน อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมให้ความรู้ในการสร้างเครื่องมือการประเมินพัฒนาการเด็ก

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้ จากการตอบแบบสอบถาม

4.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผู้ดูแลเด็กได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการอบรมผู้ดูแลเด็กอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยให้ผู้ดูแลเด็กทุกคนได้เข้ารับการอบรมอย่างเท่าเทียมกัน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลและจัดสรรงบประมาณในการไปอบรมของผู้ดูแลเด็ก เพื่อที่ผู้ดูแลเด็กจะได้นำเอาความรู้ที่ไปอบรมมาจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการและวัยของเด็ก หรือให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในปฐมวัยเข้ามาให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้ผู้ดูแลเด็กในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้อง และควรมีการจัดอัตราส่วนของผู้ดูแลเด็กให้มีความเหมาะสมกับจำนวนเด็กในแต่ละห้อง

4.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ผู้ดูแลเด็กได้ให้ข้อเสนอแนะว่า อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสรรงบประมาณในการจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีรูปแบบตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ มีการจัดสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก และจัดให้มีห้องน้ำ-ห้องส้วมที่ถูกต้องเหมาะสม

4.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

ผู้ดูแลเด็กได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และควรจัดให้มีการอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้กับผู้ดูแลเด็กเพื่อสามารถนำความรู้ไปใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนได้

4.4 ด้านการประเมินพัฒนาการ

ผู้ดูแลเด็กได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในการรับเด็กเข้ามาเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรรับปริมาณที่มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้ดูแลเด็ก และควรจัดอบรมหรือมีการให้ผู้รู้/ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการประเมินพัฒนาการมาให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเด็กโดยตรง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลดังนี้

1. การจัดสรรงบประมาณ

ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับงบประมาณสนับสนุนจากต้นสังกัด และรายได้จากการเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำมาดำเนินการจัดประสบการณ์ซึ่งงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าถ้าหากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องการให้การจัดประสบการณ์มีการพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น อาจขอการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน หรือทำกิจกรรมเพื่อหารายได้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อนำรายได้มาสนับสนุนการจัดประสบการณ์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) ในหมวดที่ 8 มาตราที่ 58 ข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า ให้นุคคณ ครอบครวั ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม อื่นระดมทรพยการเพือการศีกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศีกษา บรจาคทรพยสิน และทรพยการอื่นให้แก่สถานศีกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศีกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น

2. ขาดแคลนบุคลากร

ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความต้องการบุคลากรที่จบในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยโดยตรง ซึ่งโดยหลักการผู้ดูแลเด็กที่จะเข้าสอนระดับปฐมวัยจะต้องมีคุณลักษณะตามที่กำหนดและมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสอนระดับนี้ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่จบการศึกษาปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เรืองศรี (2544) ที่พบว่า การขาดแคลนบุคลากรส่วนใหญ่จะเป็นการขาดแคลนในเชิงคุณภาพ ครูที่สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกปฐมวัยที่รับการบรรจุเป็นครูโดยตรงเพื่อสอนเด็กระดับก่อนประถมศึกษามีน้อยมาก และส่วนใหญ่เป็นครูที่มีวุฒिवิชาเอกด้านอื่น ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการจัดสรรบุคลากรที่จบในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยอย่างน้อยหนึ่งคนต่อหนึ่งศูนย์ เพื่อเป็นผู้นำในการให้ความรู้กับผู้ดูแลเด็กที่ไม่ได้จบสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

3. การสนับสนุนบุคลากร

ผลการวิจัยพบว่า ในการสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถโดยการจัดให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการแสดงถึงความสนใจในการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความสามารถของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) ในหมวดที่ 7 มาตราที่ 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการจัดประสบการณ์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากเด็กวัย 3-5 ปีเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต และมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา มีความเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ ระดับพัฒนาการ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ การจัดการเรียนการสอนของผู้ดูแลเด็กมีการจัดการเรียนการสอนโดยให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง คือ ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เสี่ยงอันตราย การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องเรียนต้องสะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก ภายในห้องเรียนควรมีการจัดมุมประสบการณ์ที่หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สำหรับภายนอกห้องเรียน ต้องมีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ไม่เหมาะสม ฝุ่นละออง กลิ่น หรือสิ่งรบกวน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเพราะถือว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนในการจัดประสบการณ์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ ในด้านสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ดูแลเด็กใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กโดยใช้สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก โดยฝึกให้เด็กหยิบสื่อออกมาใช้เองและเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย และรู้จักตรวจสอบสื่อหลังจากที่ใช้แล้วทุกครั้งว่าสื่อมีสภาพที่สมบูรณ์และมีจำนวนครบหรือไม่ ผู้ดูแลเด็กมีการซ่อมแซมสื่อร่วมกับเด็กและเพื่อนครู ในด้านการประเมินพัฒนาการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ดูแลเด็กเห็นความสำคัญของการประเมินพัฒนาการเด็ก เพื่อต้องการทราบถึงพื้นฐานพัฒนาการของเด็ก

แต่ละคนว่ามีความก้าวหน้าอย่างไร โดยวิธีที่ผู้ดูแลเด็กใช้ในการประเมินพัฒนาของเด็ก คือ การสังเกตพฤติกรรม และการใช้แฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับนิตยา ภัสสรศิริ (2532) ที่พบว่า วิธีการประเมินพัฒนาการมีอยู่หลายวิธี ได้แก่ การสังเกตแล้วจดบันทึก การสัมภาษณ์ การใช้แบบทดสอบ การเก็บตัวอย่างผลงานเด็ก และการทำสังคมมิติ และเมื่อได้รับผลการประเมินพัฒนาการเด็กแล้ว ผู้ดูแลเด็กจะมีการรายงานให้ผู้ปกครองเด็กทราบ ซึ่งสอดคล้องกับนิตยา ภัสสรศิริ (2532) ที่พบว่า การรายงานผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปยังพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง รู้สึกว่าครูเอาใจใส่ต่อเด็ก ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการพัฒนาบุคลากรที่สอนในระดับปฐมวัยให้สามารถสอนเด็กได้ถูกต้องเหมาะสม และมีการประเมินผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์อย่างจริงจัง เพื่อแก้ปัญหาผู้ดูแลเด็กที่ไม่ได้จบในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยโดยตรง
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดสรรบุคลากรที่จบการศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มาทำหน้าที่เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นแกนนำในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาล
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดสถานที่และสนามเด็กเล่นที่เหมาะสมให้กับเด็กวัยอนุบาล เพราะการเล่นเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน
4. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดอบรมผู้ดูแลเด็กให้รู้จักการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์ให้มีศักยภาพ
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลให้กับผู้ปกครองและชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลโดยศึกษาอย่างเจาะลึก
2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดประสบการณ์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร และแผนการจัดประสบการณ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นนำมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ควรมีการศึกษารูปแบบและความต้องการในการนิเทศการจัดประสบการณ์ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก